

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal van die vergeten zellers onder de noemer 'onbekende beroemdheden'.

WIM VAN DIJK ZEEZWERVER OP ZOEK NAAR MUITERS

Toen de jonge Wim van Dijk bij de zeeverkenner zat, kwam hij in aanraking met het verhaal van de beroemde muitery op de Bounty. Hij nam zich voor om ooit de muiters te ontmoeten. Dan kon natuurlijk niet, want die waren al twee eeuwen dood. Toch wilde Van Dijk naar Pitcairn eiland toe zeilen, waar ze begraven liggen. Dat kon ook niet, volgens velen, want zijn bootje mat slechts 7,2 meter. Maar Van Dijk deed het toch.

Tekst Michiel van Straten Beeld Wim van Dijk en Nelly de Jong

De jonge Wim van Dijk groeit op in Kamperland. Bij de zeeverkenner in Utrecht ontstaat zijn interesse in zeilen. Ook komt hij in aanraking met het spectaculaire verhaal van de muitery op de Bounty. Dan ontstaat er een droom, om ooit eens naar het eiland te zeilen waar de muiters van de Bounty naartoe gevlucht waren na hun anarchistische daad, het afzetten van de officieren in een sloep. Het gaat om Pitcairn, in de Zuidelijke Grote Oceaan. Wanneer ik de beschrijving van dit eiland op Wikipedia lees, begrijp ik direct iets van de aantrekkingskracht van dit verre oord: 'Pitcairn is het enige bewoonde eiland van de Pitcairneilanden. Het is ongeveer 5 km² groot. Het eiland heeft geen vliegveld of haven en is alleen bereikbaar per schip via de rede van Bounty Bay. Dat kan alleen bij gunstige weersomstandigheden – bij slecht weer vaart het schip verder. Het eiland wordt wel beschouwd als een van de meest afgelegen plaatsen ter wereld.' In Wims jonge jaren bestaat Wikipedia nog niet, maar boeken over de muitery wel. En dat is voldoende om zijn fantasie aan te spreken.

Dromen van muiters

De jonge Wim zal eerst 43 jaar worden voordat hij de haven van Vlissingen en een bestaan als zelfstandig binnenhuisarchitect achter zich laat om zijn droom te realiseren. Hij is op dat moment niet onervaren op zee, integendeel. Voordat Van Dijk aan zijn reis naar Pitcairn begint, heeft hij al tienduizenden zeemijlen achter de boeg. Drie jaar eerder was Van Dijk met zijn zoon op de *Asfaloth* naar Australië gezeild. Zijn zoon was daar achtergebleven, waarna Van Dijk senior de boot solo terug naar Nederland voer. Als Van Dijk

anno 2015 op die tijd terugkijkt vertelt hij me: "Toen ik terugkwam in Nederland kon ik maar niet wennen aan het leven op het land. Je móest daar van alles. Ik was dat zeezwerfend gewend." Dus wordt Van Dijk na zijn terugkeer onrustig en maakt nieuwe plannen. Die wil hij niet in zijn eentje realiseren. Hij plaatst een advertentie om een zeilmaatje te vinden. Dat wordt Nelly de Jong, iemand met veel zeilervaring. Een tochtje naar Volendam voldoet als proefvaart. "En we hebben proefgehokt, in het huisje van Nelly, in Zeeland", vertelt hij. "Want Nelly zei: 'Als we het in dat kleine huisje niet uithouden met elkaar, dan zal dat op een boot helemaal niet gaan.' Maar het gaat wel, zeer goed zelfs. In het begin doet Wim zo'n beetje al het zeilwerk, omdat hij dat nou eenmaal zo gewend is. Naarmate de reis vordert nemen Wim en Nelly steeds meer taken van elkaar over. Door het wachtsysteem van drie-uur-op-drie-uraf gaat dat bijna als vanzelf. "En op Curaçao heeft ze me laten zien wat een goede zeilster ze was, door me te kloppen in zeilwedstrijdjes." Nelly blijkt beter om te kunnen gaan met de spanning die het zeezeilen af en toe met zich meebrengt dat Wim, zegt hij zelf. "Ik deed daar wel eens rumoerig over", vertelt Wim, "maar Nelly bleef altijd kalm." Voor Wim is het meezeilen van Nelly een enorme verrijking. De twee zeilers vullen elkaar goed aan, en vormen samen met *Asfaloth* een goede combinatie.

Eigenlijk kan het niet

Een bijzonder element aan het verhaal van Van Dijk is zijn boot. Het is de *Asfaloth*, een polyester scheepje van niet meer dan 7,2 meter lengte. "Bijna niemand kiest ervoor om op een bootje van maar 24 voet zo'n grote afstand te gaan varen", kijkt Van Dijk terug. "Het

ASFALOTH

Asfaloth is een Jouet 24.
Lengte: 7,20 m
Breedte: 2,75 m
Diepgang: 1,10 m
Waterverplaatsing: 1300 m³
Rompmateriaal: polyester
Zeiloppervlak: 27 m²
Bouwjaar: 1980

Door de verbouwing en de voorraden was het scheepje zwaar geworden

WINNAAR ONDER ZEIL VAN SIEBE DE BOER

En of ik in aanmerking wil komen voor dit boek! In 2011 liggen wij in het haven-tje van Kassiope (Corfu) naast Irene en Brian Pennev, een Schots echtpaar met een prachtige, robuuste boot. Onze Etap 32S is als gespreksonderwerp niet erg dankbaar, hun Dando daarentegen wel. Brian is vol lof over de bouwkwaliteit en betrouwbaarheid. Irene noemt de middenkuip hun 'patio'. De Pennev's kennen globaal de historie van het schip en hebben wat kopietjes van een aantal pagina's uit het boek van Siebe. Maar wij zijn de eersten aan boord die de kopietjes voor hen kunnen vertalen. Ik beloof in Nederland naspeuringen te doen naar het originele boek. En zo mogelijk Siebe de Boer te vertellen dat zijn Rollo nu in goede handen is.

Hoe de boot in Engeland terecht is gekomen, weten de Pennev's niet. Wel dat de voorlaatste eigenaar uit Londen kwam. Irene en Brian kopen de Trintella in verwaarloosde staat, maar de boot is zo goed gebouwd dat ze hem snel weer zeilklaar hebben. En nu zeilen ze dus op de Middellandse Zee. Mijn zoektocht naar boek en auteur waren helaas niet succesvol. Toch heb ik de contactgegevens van Irene en Brian altijd bewaard. Voor het geval dat. Ik ga het lezen en vervolgens schenken aan de mensen die het boek de plek zullen geven waar het thuishoort: aan boord van de Dando, voorheen Rollo IV. Robert Dölle

was niet zo erg dat die zo klein was. Maar door de verbouwing en de gestouwde voorraden was het scheepje zwaar geworden. De watervoorraad bijvoorbeeld had ik opgevoerd van 160 naar 320 liter, de brandstoftank van 20 naar 70 liter. Er waren boekenkasten aan boord gekomen, twee kassen om groenten te kweken. Dat maakte dat de boot zo'n dertig centimeter dieper in het water lag dan waarvoor die ontworpen was. Het was daardoor een onding in zeegang geworden." Wat merkte hij daarvan tijdens het zeilen? "Er kwam dubbel zoveel water over. En we hadden geen buiskap. Het leek de Volvo Ocean Race wel [toen nog Whitbread Race, red], zo nat werden we. Ik voelde met die mannen mee, ik wist wat het was." Maar negatief over zijn boot is hij nooit geweest. "Nee hoor, *Asfaloth* was voor mij gewoon hét scheepje." Pas als Wim en Nelly later een groter schip kopen, komen ze erachter hoe oncomfortabel ze het op de kleine *Asfaloth* hebben gehad. Als hij nu terugkijkt, zegt Van Dijk: "Hoe heb ik dat nou kunnen doen? Nou, daar komt die titel van ons boek vandaan." Hij schreef onlangs zijn ervaringen op in zijn boek *Eigenlijk kon het niet*. Naast de beperkingen van de boot beschikt Van Dijk voor zijn vertrek nauwelijks over geld – nog een reden om niet te vertrekken, vinden anderen. Van Dijk: "In Naarden werden weddenschappen afgesloten hoeveel weken het zou duren voordat ik terug zou zijn." Maar hij trekt zich daar niets van aan.

stuurloos

Tijdens de Atlantische oversteek komen Wim, Nelly en *Asfaloth* in de problemen. Dat heeft niets te maken met de beperkte grootte van de boot en het budget, maar

met de stuurinrichting: er breekt een scharnier van het roerblad. *Asfaloth* is stuurloos. Alles en iedereen is nu een speelbal van de golven, ze worden flink door elkaar geschud. Er is één pluspunt: de stroming voert ze in de goede richting. Maar wel heel langzaam. Er wordt een berekening van de voorraden gemaakt: kunnen ze het zo lang uithouden? Misschien. Beter is het om de boel gerepareerd te krijgen. Op volle zee zijn de twee zeilers op zichzelf aangewezen. Wim laat zichzelf meerdere keren achter de boot in het oceaanwater zakken om te proberen met draadeind, moeren, touw en een schroevendraaier het roerblad te laten scharnieren. Uren hangt hij in het water, van waaruit kracht zetten lastig is. 'Meer dood dan levend kom ik uit het water', schrijft hij later in zijn verslag. Na meerdere pogingen krijgt hij het scheepje weer bestuurbaar. In de dagen die volgen gaat Wim dagelijks met een duikbril te water om de boel te inspecteren. 'Zo op het oog is er niets aan de hand', schrijft hij, 'maar toch knaagt er iets aan ons.' Wim en Nelly wantrouwen het roer, en elke wolk die mogelijk slecht weer aankondigt. Tientallen keren per dag kijken ze naar het roerblad, en ook de nachtrust is ver te zoeken wanneer ze liggen te luisteren naar de geluiden van achter de boot. 'Zonder dat hierover iets is afgesproken komen we er bij toerbeurt 's nachts uit, om te zien of het wel goed gaat. We willen het voor elkaar niet weten, elkaars moreel niet schaden, terwijl we allebei door dezelfde vragen langzaam maar zeker gesloopt worden. Houdt ie het? Halen we het? O god, als er nu zwaar weer zou komen. Dit is veel erger dan eens een uurtje doodsbang zijn in een onweersbui', schrijft Wim later. Maar ze halen de overkant. Voor zover dat al nodig was voor iemand die de wereld al een keer heeft rondgevaren, heeft Wim met zijn improvisatietalent en doorzettingsvermogen bewezen vaardig te zijn in het oplossen van problemen.

Zelfvoorzienend

Dat moet ook wel wanneer je aan jezelf bent overgeleverd op zee. Maar niet alleen daar, ook op het land kan Wim zich uitleven in het doen van reparaties. Al doende leert hij steeds meer bij. Zo ervaart hij in Zuid-Amerika de werking van bamboe, wanneer hij van dat materiaal een geïmproviseerde maar precies passende spiboom heeft gemaakt. De bamboe krimpt in enkele weken zo fors in diameter dat de spiboom waardeloos wordt. Weer iets geleerd. Niet alleen klust Wim aan *Asfaloth*, maar juist ook aan schepen van anderen. Dat vormt namelijk een mooie bron van inkomsten voor de boordkas. Wim wordt steeds bedrevenener in het weer aan de praat krijgen van stilgevallen apparaten. Dat kunnen buitenboordmotoren zijn, maar net zo goed

Wim wordt steeds bedrevenener in het aan de praat krijgen van stilgevallen apparaten

PITCAIRN

Op 28 april 1789 brak er muiterij uit op de HMS Bounty, die onderweg was van Tahiti naar de Carib met een lading broodvruchtplanten. Het kan zijn dat de strengheid van kapitein Bligh de oorzaak van de opstand was. Maar misschien wilden de zeelui liever terugkeren naar het vrije Tahiti. Hoe dan ook, onder aanvoering van Fletcher Christian zetten de muiters de kapitein met een aantal volgelingen in een sloep, en vluchtten zelf met de Bounty naar Pitcairn Island. De muiters settelden zich op het eiland en bleven er wonen.

Nu de reis voor Wim zijn climax heeft bereikt, doemen er nieuwe horizonten op

ARTIKELN

Bewaarders van vroegere exemplaren van *Zeilen* kunnen in edities uit de periode 1987-1997 nog artikelen vinden die Wim van Dijk over zijn avonturen schreef.

WIN EEN BOEK

Wim van Dijk heeft een exemplaar van zijn boek *Eigenlijk kon het niet – van Zeeland naar New Zealand op een 24 voetertje gesigineerd*, speciaal voor een lezer van *Zeilen*. Stuur een e-mail met motivatie naar info@zeilen.nl als u voor dit bijzondere exemplaar in aanmerking wilt komen.

tv's, cassettespelers, radio's, enzovoort. Hij voelt zich eenoog in het land der blinden, en is daar hoe dan ook succesvol mee. Zijn reputatie in de aanlegplaatsen groeit. Op zeker moment in Frans-Polynesië krijgt Wim de vraag of hij iets kan doen aan de weigerende dieselmotor van een jacht dat daar ligt. Wim schrijft: 'Ik klim aan boord, laat me zakken naast de koude motor, leg mijn hand op het kleppendecksel en murmel wat voor me heen. "Hugo, probeer eens te starten." De motor slaat brullend aan. De omstanders hebben me zien praten tegen de motor en houden me kennelijk voor een soort tovenaars met spirituele gaven. Er komen zelfs kapotte spullen, waarvan ik gezegd heb dat die maar weggegooid moesten worden; of ik er misschien tegen wil praten. Het is niet uit te leggen dat ik ook wel eens geluk heb.'

Nelly maakt sieraden en verkoopt die in havens en hotels. Ook maakt ze haar eigen yoghurt, kwark en kaas van ingekochte melk. De twee kasjes aan boord voorzien in groenten, zoals taugé. Met aardse tovenarij kunnen de twee net rondkomen.

Pitcairn

In de Stille Zuidzee zetten Wim en Nelly koers naar Pitcairn Island en de materialisatie van de jongensdroom van Wim. Eindelijk gaat hij voet zetten op de bodem van het eiland waar de muiters uit het beroemde verhaal Muiterij op de Bounty zich settelden, ruim twee eeuwen eerder. 'Christian [de leider van de muiters, MvS] was mijn held en mijn hoofd slaat op hol nu ik hier aan tafel zit met zijn nakomelingen,' schrijft Van Dijk over dat moment. 'Het geluk moet zichtbaar

van me afstralen. Als er ooit een jongensdroom van me in vervulling is gegaan, is het hier en nu, deze avond zal ik nooit meer vergeten. Het doet mij veel (...) dat naast en tegenover Nelly en mij drie generaties Christians zitten, nog geen tien generaties na muiterij-aanvoerder Fletcher Christian. (...) Dat het Pitcairnse muitersbloed in de loop der eeuwen totaal verdund is, veeg ik ten dienste van mijn dromen van tafel, mijn fantasie is deze dagen onaantastbaar.' Het tropische eiland ervaren Wim en Nelly als een paradijs.

Maar Wim en Nelly blijven zeezwerfers. Het paradijselijke Pitcairn vormt weliswaar de vervolmaking van Wims jongensdroom, hun echte thuis blijft hun bootje. 'Voor bootzwerfers zoals wij is het schip, waar ook ter wereld, het middelpunt.' Nu de reis voor Wim zijn climax heeft bereikt, doemen er nieuwe horizonten op. Dit keer in de vorm van een grotere boot. Een naam is snel verzonnen: *Te Pito O Te Henua*, oftewel de Navel van de Wereld. Het is ook de oude naam voor wat nu Paaseiland heet, hun bezoek daar vormde de inspiratiebron. Ze hoeven nu alleen nog maar een schip bij de naam te vinden. Dat lukt in Nieuw-Zeeland. *Asfaloth* laten ze daar achter.

Navel van de wereld

Anno 2015 zijn Wim, Nelly nog steeds bij elkaar op hun Navel van de Wereld. Op het moment dat ik ze spreek, liggen ze in Guernsey. Wat zijn de plannen voor de komende tijd, vraag ik Wim. "De wind is daar de baas over", antwoordt hij. Hij blijft tenslotte een zeezwerfer. ●